

KLENOT MĚSTA O pražském vodárenství

Od prosince, kdy jsem psala o vodárně, uběhla řada měsíců a až teď přicházím s dalším pokračováním o pražských vodovodech. Článek, pro který jsem čerpala informace z knihy „Naše Praha“, byl z roku 1924. Doplnuji ho teď novými informacemi ze současnosti, které mi poskytl pan Jaroslav Jásek, vedoucí Muzea pražského vodárenství.

Začnu rokem 1899, kdy byl zákon o spojení obcí vypracován.

V roce 1899 byl vypracován a schválen zákon, kterým se spojují obce kr. hl. m. Prahy a městských obcí Karlín, Smíchov, Kr. Vinohrady a Žižkov, aby společně řídily, udržovaly a spravovaly vodárnu pro veškeré zásobování vodou.

Ze zastupitelstev vyjmenovaných obcí byli voleni členové dozorčí rady Společné vodárny, nejvyššího orgánu autonomní korporace spojených obcí. Ze středu dozorčí rady byl ustanoven výbor (správní rada Společné vodárny), který měl za úkol celou stavbu projednávat, připravovat a postavit.

Do čela správní rady byl zvolen arch. Čeněk Gregor, bývalý starosta kr. hl. m. Prahy. S jeho osobou byl spjat osud stavby Káranské vodárny a „byl to on, který řídil pevnou rukou jednání správní rady vodárny proti útokům ze všech stran...“.

Co znamenala Káranská vodárna pro Prahu a předměstí v dobách války, pochopilo veškeré obyvatelstvo po přivedení vody do pražských vodojemů. V dobách epidemií, všeobecného nedostatku, kdy civilní obyvatelstvo postrádalo výživu

Vývěr artéské vody v Káraném v roce 1909

a z fronty byly roznášeny nakažlivé nemoci, osvědčila se Káranská voda skvěle a má lví podíl na poměrně příznivém zdravotním stavu obyvatelstva v Praze v těch dobách.

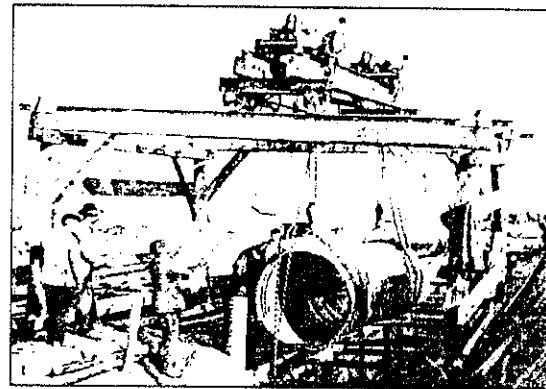
Výstavba Káranské vodárny nebyla tak jednoduchou záležitostí, jak by se na první pohled mohlo zdát. Byla to první stavba tohoto druhu v Čechách. Stavitelům chyběla zkušenost i praxe a proto se nelze divit, že stavba často vyvolávala velký, téměř živelný odpor, až se leckdy zdálo, že i tak znamenitá myšlenka musí ztroskotat. Pouze správní radě Společné vodárny a jejímu předsedovi arch. Čenku Gregorovi vděčíme za úspěšné dokončení tolik potřebného díla. Jak složité bylo jednání, projektování a realizace, lze vycítit z podrobného popisu prací.

Správní rada Společné vodárny požádala roku 1900 nejprve ing. Emila Prinze z Berlína o posudek dosavadních vodárenských projektů, se zvláštním zřetelem na projekt České spořitelny. Tento znalec evropského formátu doporučil na základě tohoto projektu, aby společná vodárna uskutečnila zásobování pražských měst vodou z území mezi Lysou nad Labem a Mělníkem. Zároveň ale doporučil, aby byl proveden ještě doplňující pokus, sloužící ke zhodnocení propustnosti náplavů.

Druhý znalec, stavební rada Adolf Thiem z Lipska, odmítl nutnost dalšího čerpacího pokusu a postavil se plně za projekt České spořitelny, protože ho velmi dobře znal.

Po obsáhlých rozbořech a studiích předložil stavební rada Adolf Thiem dne 14. prosince 1902 předběžný projekt na zásobování kr. hl. m. Prahy a sousedních obcí spodní vodou. V tomto generálně řešeném projektu se objevuje v hlavních rysech celkové uspořádání vodovodu. Čerpací stanici umísťuje na pravý břeh Labe do bezprostředního sousedství obce Káraný. Výtlačné potrubí z Káraného do Prahy je koncipováno jako jeden řad o profilu 1000 mm se shybkou pod Labem. V Praze pak navrhoval jeho vyústění do vodojemu v Korunní třídě na Kr. Vinohradech, v místech Vinohradské vodárny.

Správní rada Společné vodárny, která měla technickou stránku v podstatě vyřešenou, svěřila odborné prozkoumání kvality vody, hygienickou stránku předběžných prací a projektu vůbec dr. Gustavu Kabrhelovi, profesoru pražské univerzity. Tento na slovo vzatý znalec probral v několika dobrozdáních velmi detailně jednotlivá místa jímacích řadů. Na území pro získávání vody vymezeném projektem je poměrně málo osad a je z velké části pokryto lesním porostem, část slouží polnímu nebo lučnickému obhospodařování. Filtrační efekt zkoumal tento znalec svou vlastní metodou.

Kladení svodního potrubí, 1911

Nenabíral totiž k bakteriologickým zkouškám vodu, ale půdní vzorky z různých hloubek podle zásady starých Římanů: „Qualis terra, talis aqua“ (Jaká je půda, taková je voda). Vycházel z faktu, že při vrtání sond a pořízování čerpacích studní se z povrchu do hloubky zavleče velké množství bakterií, které se mohou dále množit, a nelze proto s určitostí stanovit okamžik, kdy filtrát, tj. voda má původní kvalitu. Současně byla voda z pozorovacích otvorů zkoušena i po stránce fyzikální a chemické.

Aby byla otázka zásobování města Prahy vodou dokonale vyřešena, uspořádala správní rada Společné vodárny anketu znalců z oboru zdravotní, geologie, techniky a chemie.

Velkým problémem při vodopravním řízení bylo získání potřebných pozemků pro studny a potrubí. Projektant navrhl, aby pro jímací řady, tj. trubní studny a násosná i svodná potrubí, byl vykoupěn 15 široký souvislý pruh pozemku a pro výtlačný řad do Prahy získána 15 m široká potřebnost. Jednalo se o pozemky ve 28 katastrálních územích o délce cca 67 km. Během vodopravního řízení zejména majitelé pozemků vnesli mnoho dotazů, požadavků a pochybností. Tuzemští znalci nemohli být přizváni, protože zastávali různá stanoviska, a mohli by být označeni za straníky. K řešení sporů

proto byli pozváni zahraniční odborníci: uni-
verzitní profesor dr. Fl. Kratschmer, August
Rosiwal, šéfgéolog a Adolf Friedrich, pro-
fesor hospodářské školy ve Vídni. Dále se
vyjadřovali zdravotní úřední znalci, a to
dr. Pelc a dr. Fischer. Informační schůzky
v dotčeném území se s těmito znalci kon-
cem listopadu roku 1903 účastnili za správní
radu také prof. Dr. A. Slavík, dr. Kabrhel
a dr. J. Stoklasa jako znalci vodárenských
problémů.

Zahraničním znalcům položil vodoprávní
úřad otázky:

„Jest jakost vod a) artézských, b) spod-
ních, c) případně směsi obou vod, jež dle
projektu sesbíráti a odváděti mají, pro po-
žadovaný účel, tj. pro jednotné zásobová-
ní vodou měst král. hl. m. Prahy, Karlína,
Smíchova, Kr. Vinohradů a Žižkova z ohle-
dů zdravotních způsobila, popřípadě za kte-
rých podmínek může být povoleno použití
těchto vod k zamýšlenému účelu?“

Stačí opatření a zařízení, na něž v projek-
tu se pamatuje, aby uchránila náležitou jak-
ost jmenovaných vod? Pokud tomu tak ne-
ní, jaká jiná opatření a zařízení má projektant
učinit, aby se zabránilo znečištění vod?

Je nutné, aby by zachován ochranný pruh
po obou stranách jímacího řádu, případně

podél 15 m širokého pruhu, který se má vy-
koupit?

Má odbírání a odvádění artézských vod
v terrainu zamýšleném na studny, lázeňské
prameny, obecné rybníky, nepříznivý vliv?

V kladném případě jak by se mohly stud-
ně, prameny, rybníky ochránit?

Bude mít odnímání spodní vody škodli-
vý vliv na stupeň velikosti na studny v ob-
cích?“

V polovině roku 1904 podali úřední
znalci svá dobrozdání v rámci odpovědí
na položené otázky. S projektem v zásadě
souhlasili, jen doporučili některé drobné
úpravy v jímání vody a v zemědělském
hospodaření v okolí jímacích řadů. Na zá-
kladě místního šetření vydal pak vodoprávní
úřad v prosinci roku 1904 nález, kterým byl
předběžný projekt stavebního rady Adolfa
Thiema schválen za předpokladu, že nedo-
jde k omezení obecních studní. Po toto roz-
hodnutí zadala správní rada Společné vodár-
ny vypracování stavebního projektu. Adolf
Thiem tento projekt dodal 1. října 1905.

*Z práce o pražském vodárenství
autora Jaroslava Jáška*

*zkráceně zpracovala J. Polanecká
(pokračování příště)*

VILÉM WEISS

ŽIVNOSTNÍK, DIVADELNÍK A KINOMAJITEL

(IV. pokračování)

Přestavba bývalého divadla vstoupila do závěrečné fáze. Na objektu svítilo zbrusu nové
popisné číslo 1233, jehož udělením se budova kina po stránce majetkoprávní definitivně
oddělila od mateřského domu čp. 204.

Poslední dějství adaptace korunoval veliký epigraf v omítce průčelí. Vysoko, bezmála
k nejvyššímu bodu stavení, dal pan Weiss umístit hrdý nápis: *I. žižkovské kinematografické
divadlo*. Tehdy jistě netušil, jak později právě to subjektivní slůvko *první* zmate nezasvěcené
lidi. Vilém Weiss asi nepředpokládal, že v příštích desetiletích si budou nové generace
problematicky zvolený název vykládat po svém. Ve smyslu, že stavba ve Štítěho ulici mu-
sela být asi prvním biografem na Žižkově. Je to pochopitelné právě pro občany, kteří nikdy
neslyšeli o Edisonu bratřích Moravcových, a jež nevědí, že dříve již existoval na Žižkově
kinematograf Františka Ponce, a koneckonců i první Weissův biograf v Bezovce.

Ovšem pravděpodobně i samotní majitelé nového kina - Výhan a Weiss - nechtěli svým
předchůdcům upřít prvenství. Názvem *První žižkovské kinematografické divadlo* se bezpo-
chyby snažili upozornit na jiné hledisko. Že za prvé nemíní celé stavení označit nějakým
barnumsky exotickým, až chvástavě nesmyslným jménem. Za druhé, zatímco ve stejné
době se v naprosté většině ostatní pražské biografy krčily v zastrčených sátech uvnitř
činžovních domů, a vznikaly i na místě bývalých skladišť, dílen, ba i modliteben, osud
nového žižkovského kina se diametrálně lišil. Podnik ve Štítěho ulici byl vůbec jedním
z prvních pražských biografů, který se mohl chlubit samostatnou velkou budovou, jejíž
zdi byly již v předchozí éře, od prvopočátku stavěny pro kulturní účely. A hlavně celá bu-
dova jako taková, i podle tehdejších měřítek, které film ve srovnání s divadlem stavěly do
hlubokého stínu, zachovala si vnější ráz honosného divadelního objektu. Proto zůstával pro
Viléma Weisse nový biograf v podstatě stále divadlem, bez ohledu na to, že herci z masa
a kostí jsou zaměněni za aktéry na pásu černobílých plochých fotografií.

Nikoliv dny, ale dokonce již hodiny filmových představení v Bezovce se zdály sečteny.
V létě 1912 se tam již promítalo zřídka. Za teplých večerů chodili lidé stejně do nové
zřízeného zahradařského kina ve Štítěho ulici, a do prvního poschodí Bezovky se přesunuli
jen v období dešťů a za chladného počasí. Barvitými glosami tam ještě pan Weiss doprová-
zel dramata z války Severu proti Jihu - *Bratři sokové* a *Vyzvědačka před Vicksburgem*, ale
jistě i on sám byl myšlenkami jinde.

Pak přišel den, kdy František Merten svinul projekční plátno, demontoval projektor,
bratři Berntovi odnesli sedadla, a kdy po bezmála třech letech existence biografu v Bezovce
zmizely živé fotografie navždy z malého sálu.

V uprázdněné síni si krátce poté zařídila tělocvičnu Dělnická tělocvičná jednota (DTJ).
Prostory bývalého kina se pak staly protívahou nedaleké a důkladněji zařízené místní so-
kolovny. Přes skrovnější vybavení, ale pro značný zájem dělnictva, udržela se tělocvična
DTJ v Bezovce až prakticky do času demolice celého objektu.

Snad nikdy v životě nebyl Vilém Weiss tak šťasten, jako v den otevření nového kina.
K okázalému aktu došlo v polovině srpna 1912, po třech měsících od zahájení letního
biografu.

U vchodu vítali návštěvníky nejen majitelé podniku, ale také všecken personál. Důstojně
se tvářící František Merten ve strojnické čapce a černém plášti. Robustní uvaděč a vrátný
Jan Pachta, navlečený do mosaznými knoflíky zdobené livroje, přejížděl přísným zrakem
party neposedných uličníků. Jeho pohled naznačoval, že s ním asi nebudou žádné žerty. A
opravdu. Pan Pachta byl sice veliký dobrák, ale svými medvěďími dlaněmi, vytrénovanými
v hlavním zaměstnání u Trmalů při zpracovávání kyselého zelí, dovedl hladce zkrotit
horké hlavy rozpustilých chlapců.

Vedle dvoumetrového hromotluka Jana Pachty stáli v podobných oblecích devatenáctiletí
bratři dvojčata Alois a František Berntovi, dělníci ve Weissově lakýrnictví, přivydělávající
si odedávna jako biletáři v kinematografu svého šéfa. - A samozřejmě nechyběl ani pan
Loučím, syn starého sluhy z dob počátků divadla Pokrok. Pan Loučím vyvěšoval reklamní
fotografie, vylepoval plakáty na nároží Karlovy a Krásovy ulice a přinášel nové filmy.
Navíc se staral o věčně hladové žaludky tří psů - Bubíka, Žuliny a Bia, hlídajících v
noci areál letního kina. Někdy také uklízel. Při té práci mu později pomáhala stará paní
Petržilková, dřívější spolumajitelka pověstného loutkového divadélka, které se po smrti
jejího manžela změnilo na tesařskou dílnu.

V přeplněném hledišti zhasla světla. V kabině u naleštěného a motorem vybaveného
Imperatora čekal pan Merten na znamení.

Vpravo pod plátnem, u malého stolku se šikmou deskou a tlumenou žárovkou, přešlapoval
Vilém Weiss. V dalším zlomku vteřiny prolétl již sálem proměnlivý svazek světla a stínů,
a na projekční ploše se ukázaly úvodní titulky zahajovacího programu...

Miroslav Čvančara

Kdo byla Josefa Pedálová?

Josefa Pedálová se narodila 18. 2. 1781 v rodině hrnčíře na Vyšehradě v dnešní Vratislavské ulici. Jako mladá dívka získala na tehdejší dobu neobvykle rozsáhlé vzdělání. Byla to zásluha její tety Anežky Pedálové, bývalé členky řádu sv. Kláry. Když byl klášter za Josefa II. zrušen, Anežka Pedálová se věnovala výchově svých neteří – Josefy a její o pět let mladší sestry Veroniky. Její péče se úspěšně projevila především u starší neteře.

Od mládí se Josefa Pedálová zajímala o českou literaturu a o práci českých vlastenců. S některými se dokonce osobně seznámila a později si s nimi dopisovala. Mimořádně silné přátelství ji poutalo k Čelakovskému a ke Kamarýtovi. Pod jejich vlivem začala – pod přijatým jménem Dobrovlastka Pedálová – přispívat do tehdy vycházejících českých časopisů drobnými povídkami a básněmi.

Ve svých 22 letech (21. 11. 1803) vstoupila Josefa Pedálová do řádu milosrdných sester u sv. Alžběty. O rok později (19. 6. 1804) složila řádový (řeholní – pozn.red.) slib a přijala řádové jméno Marie Antonie. V klášteře resp. v nemocnici u Alžbětinek byla zařazena k práci v kuchyni.

I po vstupu do kláštera pokračovala Josefa Pedálová ve své literární činnosti. Z její tehdejší tvorby jsou nejznámější tři povídky: „Serafka, dárek dcerám městským“, „Myrtový věneček“ a „Keř rozmarýnový“, z rozsáhlejších prací „Život svaté Alžběty“ a „Chlebové posvátní“. Její práce byly romanticky horující, mnohdy sentimentální a zbožně tendenční, ale byly psány pěkným českým jazykem, o což měl zřejmě velkou zásluhu především F. L. Čelakovský. Ani po vstupu do kláštera nepřerušila Josefa Pedálová literární přátelství s českými vlastenci a s řadou z nich si nadále dopisovala. (Listy Josefy Pedálové adresované F. L. Čelakovskému byly uvedeny v jeho „Sebraných spisech“ z roku 1869. Její listy adresované Kamarýtovi připravil F. L. Čelakovský k tisku, ale cenzura nepovolila jejich vydání; později se ztratily.)

V klášteře Alžbětinek byla literární činnost sestry Marie Antonie (Josefy Pedálové) přijímána s určitými rozpaky. Kuchařka v klášterní nemocnici se měla věnovat určené práci v kuchyni a ve volných chvílích se modlit, ne se věnovat psaní povídek nebo dopisování s českými vlastenci. Ale přímo jí představená řádu tuto činnost nezakázala, ani nevytýkala, že píše česky.

Řádová sestra Marie Antonie (Josefa Pedálová) zemřela náhle 4. 3. 1831 po krátké nevolnosti. Její smrt byla nečekaná a proto se objevily pověsti, že byla otrávená. Proti tomu protestovala především její mladší sestra Veronika, která později také vstoupila do řádu a přijala jméno Marie Františka. Ta uváděla, že Marie Antonie trpěla srdeční chorobou.

Do roku 1900 byly sestry řádu Alžbětinek pohřbívány na III. Olšanském hřbitově. Na tomto hřbitově byla proto pohřbena i Marie Antonie (Josefa Pedálová). Její pohřeb vzbudil velkou pozornost mnoha obyvatel všech vrstev. Mnozí z nich doprovodili rakev pěšky z kláštera Alžbětinek až na Olšanské hřbitovy. Před spuštěním rakve do země F. L. Čelakovský polbil rakev a za celý český národ poděkoval zesnulé za její práci pro povznesení českého jazyka.

Na otázku vyslovenou v nadpisu článku můžeme tedy odpovědět: Josefa (Dobrovlastka) Pedálová byla první novodobou českou spisovatelkou. Byla mimořádně nadaná a proto se sblížila s českými vlastenci, se kterými měla možnost se setkat. Svou literární činností razila cestu dalším českým ženám-spisovatelkám. Proto je nespravedlivé, že dnes po ní zůstaly jen krátké zmínky v některých encyklopediích.

V 60. letech 20. století se pokusila znovu připomenout a ocenit její práci pro rozvoj české literatury Stanislava Hrubá (památkářka Prahy 3, jak se označovala), která při své široké aktivitě se snažila i o záchranu památek v bývalé klášterní zahradě u Alžbětinek. V této souvislosti připomínala jak práci řádových sester při ošetřování nemocných, tak i osobnost Josefy Pedálové a její přínos pro rozvoj českého jazyka a české literatury.

Libuše Neckářová

Malé ohlédnutí za názvem VIKTORIE

Tento název patří fotbalovému klubu, který vznikl na Žižkově. Letošní rok je malým jubileem tohoto slavného klubu. Jeho fanové si tak mohou připomenout čtyřicáté výročí, kdy klub začal opět hrát v dresech červeno-bílých i se staronovým názvem „Viktoria Žižkov“. Ale vraťme se do úplných začátků a připomeňme si v krátkosti, jak to vše na Žižkově začalo.

Prvními propagátory kopané na Žižkově byli studenti, kteří ve volném čase holdovali „zakázanému ovoci“ a tak už kolem r. 1894 se kopal na nesčetných žižkovských plátcích, dvorcích, náměstích, ulicích a prolukách (Vendelínka, Kostnické nám., Škroupovo nám., v ul. Slavíkově na místě bývalých Švehlových kolejí, na prostranství před žižkovskou kapslovnou a pod.). Zájemci se soustřeďovali kolem zakladatelů kroužku kopané. Většinou to byli majitelé míče z hadrů nebo i kopacího z „pravé bůvolí kůže“. Po zakladateli pak byl kroužek

pojmenován např. Kosův na Vackově, Lomozův na Baklovce (Kollárovo nám.).

Od r.1900 bylo postupně založeno na Žižkově několik fotbalových klubů a to: Union Žižkov (1900), S. K. Slavoj Žižkov (1902), S. K. Olympia Žižkov (1905), A. F. K. Union Žižkov (1907), S.K.Sparta XI - Hrdlořezy (1909), Pražské sportovní sdružení Praha XI Žižkov (1910), S. K. Čechie Žižkov, S. K. Praha XV, S. K. Čechoslovan Žižkov, S. K. Vítkov - F. K. Žižkov, S. K. Žižkov, S. K. Merkur, S. K. Fortuna, Žižkovský sportovní klub, S. K. Olympia, Studentský S. K... Kluby se začaly tvořit jak houby po dešti. Některé kluby zanikly často tak rychle, jako vznikly. Žižkov se stal opravdovou lánou dobrých fotbalistů a tak netrvalo dlouho a vznikl zde klub, který soustředil kvalitní hráče, kteří později úspěšně reprezentovali žižkovskou kopanou. Tento úkol byl přisouzen klubu s názvem VIKTORIA ŽIŽKOV.

Psal se rok 1903, když se sokolští pracovníci spolu se členy Sokola a studenti ze žižkovské reálky začali scházet v místnosti „Na poště“ na žižkovském tržišti, aby zde založili klub s názvem „Viktoria“. Při volbě dresů bylo navrženo, aby byly tvořeny základními národními barvami - červená a bílá, a tak vznikl červeno-bíle pruhovaný dres, který setrval až do dnešních dob. Prvním předsedou fotbalistů Viktorie Žižkov byl zvolen Karel Mosčinský a kapitánem mužstva Jan Senecký. Výbor vypracoval klubové stanovy a příslušnými úřady byla existence klubu povolena.

Rok 1904 přinesl nové organizační změny a tak až r. 1905 je možno považovat za začátek prvních úspěchů Viktorie. Rok 1907 však na vynikající výsledky z minulých roků nenavázal a nakonec byla Viktorii zastavena činnost, aby už na začátku r. 1908 byla Českým fotbalovým svazem opět její činnost povolena. A zakrátko se pak dostavily i úspěchy. Šest let existovala již Viktoria

Žižkov, ale stále neměla své vlastní hřiště.

Dne 29. 9. 1909 bylo hřiště S. K. Viktorie slavnostně otevřeno na bývalé cyklistické dráze na žižkovské Ohradě, které se nacházelo při hlavní Poděbradově třídě (dnes Koněvova) a Svatoplukovy ulice (dnes Zelenky Hajského) u stanice elektrické dráhy č.13. Bylo to místo, kde stávala zahradní restaurace, místo nedělních výletů Pražanů. Vchod do tohoto areálu byl v místech domů, kde byly později vybudovány garáže sanitní služby. Toto místo lze považovat za hřiště, kde se začalo rodit fotbalové umění. Plných devatenáct let bylo toto místo stánkem Viktorie. V roce 1928 však bylo rozhodnuto, že hřiště na Ohradě bude zrušeno a místo bude zastavěno činžovními domy. Snahy o zřízení stadionu na vrchu Vítkově, později na vrchu sv. Kříže, skončily nezdarem a tak si Viktoria pronajala pozemek ve Starých Strašnicích a v červenci 1929 se zde otevřel stadion na Třebešíně.

Rok 1934 byl rokem velkého úspěchu české kopané na mistrovství světa v Itálii, ale i rokem, kdy Viktoria se poprvé rozloučila s nejvyšší soutěží a sestoupila do divize. Do první ligy opět postoupila v letech 1936/37. V sezóně 1940/41 Viktoria z ligy po druhé sestoupila a bylo jí souzeno, aby čekala opět dva roky, a až v sezóně 1943/44 se zařadila opět mezi nejlepší. Jarní sezóna 1946/47 přinesla Viktorii opětné zklamání a důsledkem byl sestup do divize. V roce 1948 došlo k první reorganizaci soutěží kopané, byly zrušeny divize a zřízeny zemské soutěže. V r. 1950 hrála Viktoria oblastní soutěž a dostala nový název Sokol Viktorie Žižkov. V r.1951 jméno Viktorie zmizelo úplně a místo toho se objevil nový název Sokol ČSAD Žižkov. V r.1952 došlo k další reorganizaci fotbalových soutěží a tím prakticky k zániku Viktorie.

Jedno žižkovské mužstvo v roce 1952 zaniklo, aby druhé se zrodilo. To nové mužstvo dostalo do vínku název Slavoj. Po několika málo letech mužstvo svými výsledky postupovalo stále výše a tak začal převládat názor, že mužstvo je pokračovatelem trad-

ic Viktorie Žižkov a tak se stalo, že 22. ledna 1965 došlo po třinácti letech k obnovení názvu nejslavnějšího žižkovského fotbalového klubu Viktoria i s tradičními červeno-bílými dresy. Mužstvo, které začalo hrát v dresech i s opětným názvem Viktoria Žižkov mělo toto složení: Troníček, Malecký, Pospíšil, Procházka, Rais, Findejs, Kovařík, inž.Klaus, Vosátka, Pakosta, Mihařík, Šimek, Skoupý, inž. Lafek, Kaura a Bašta (viz. foto).

Obnovená Viktorka dostala i nové hřiště, které se již od r.1945 budovalo na místě bývalé žižkovské plynárně u budovy penzijního ústavu. Hřiště zvané Plincnerův stadion nechal na své náklady vybudovat obchodník obuvi František Plicner.

Od této doby Viktoria se střídavými úspěchy i neúspěchy hájila své barvy po právu, neboť zcela jistě patří mezi pražské kluby, které hájí své barvy v nejvyšší fotbalové soutěži a věřme, že po nedávných neúspěších postoupí tento klub v nejbližších letech opět tam, kam patří - do první fotbalové ligy.

V. Míčka

ČERVNOVÝ VEČER NA HRANICÍCH ŽIŽKOVA A VINOHRAD

V městské části Prahy 3, v části Královských Vinohrad, na místě pošty v Jičínské ulici zrodila se kavárnička a galerie jménem Carpe diem (Vzhůru srdce). Velice připomíná prostorové situace našeho Klubu přátel Žižkova. Vejde se do domu, kde nahoře je kadeřnictví, ale - dolu vedou schody, nově upravené, zábradlí natřené; po těchto schodech se vejde do místnosti, kde je barový pult. Za dřevěnými skládacími dveřmi s prosklenými okénky je kavárenská místnost s klavírem. Na stěnách visí obrazy Jiřího Eduarda Hermacha, Čecha, který se vrátil z Francie. V místnosti jsou kulaté stolečky a židličky, u zdi lavičky a nám povědomé zařízení: roury na stropě, při zdích, v koutě hydrant. Všechno pokud možno nenápadné, čisté, vybílené, natřené - a jste jako v dobách minulých v KPŽ.

Tento podnik vlastní potomci Maternů. Viktor Materna měl továrnu na barvy a laky v Hostivaři. Tento dům postavil jako ubytovnu pro zaměstnance, pro kancelář a prodejnu. V komunistickém režimu mu všechno vzali a ještě ho zavřeli. Po přejití vichřic - hněvu, v roce 1994 byl potomkům dům vrácen. Nová generace se dala do práce a dům zrenovovala. Ze sklepa je kavárna a s laskavým doprovodem paní majitelky vešla jsem i do sousedních prostor, kde jsou koupelny, šatny a sál pro rehabilitační tělocvik pod vedením odborníků. Ale hlavní překvapení mne ještě čekalo. Za dalšími dveřmi, kde v jámě, která zbyla po velikém kotli ústředního topení, byl postaven bazén (asi 10x10 m) s tryskami a bublinkami. Tento bazén si může objednat i jeden člověk – jen pro sebe, nebo pro společnost přátel, rodinu. K tomu servírka na přání přinese občerstvení k bazénu, i do bazénu, nebo na pult. Voda je modrá a atmosféra jako v nebi.

Aby nezástalo jen u požitků tělesných, tak Carpe diem pořádá výstavy obrazů i literární večery s hudbou, nebo koncerty. (Ten večer, kdy to píše, tu Jaroslava Tvrzníková a Martin Štěpánek s klavírním doprovodem recitovali verše Jiřího Žáčka ze sbírky „Obejmi mne“. Jako další program byl připraven dobročinný večer – „VII. koncert zrakově postižených“. Hudba zněla k tanci i k poslechu.)

V Carpe diem se tak pro městskou část Prahy 3 zrodilo krásné místo k obšťastnění těla i duše. Duch Maternův nezklamal. I po utrpeních a nesnázích s nesmírným úsilím vybudovali Maternovi – vnučka s manželem – kouzelné místo, kde se můžeme cítit dobře a které je chloubou nejen Žižkova, ale také sousedních Královských Vinohrad.

J.P.

Střípky historek Jiřího Krampola

Jiří Krampol, nar. 11. července 1938 v Buštěhradu, herec zpěvák a moderátor, v červenci před pěti lety v rozhovoru s Martou Bystrovovou pro Lidové Noviny vyprávěl o svém mládí:

„Když mně bylo čtrnáct-patnáct let, lítal jsem s klukama po kopcích, s bratry Čvančarovými jsme natáčeli první kovbojku a hráli si na piráty. To kdybych dneska vyprávěl nějakému čtrnáctiletému klukovi, bude si myslet, že jsem se zbláznil.“

Když bylo mým nevlastním bratrům Martinovi a Petrovi čtrnáct, koupil jsem člun a že si jako budeme hrát na pirá-

ty. Tam u nás na Okoři je totiž takový příhodný ostrov. No, jeli se mnou jednou, ale tūkali si na čelo. To já si chtěl hrát na piráty.

Když jsem já byl malej kluk, našimi hrdiny byli lidé, kteří něco velkého dokázali. Mořeplavci, letci, potápěči... Ne třeba zpěvák, který si naplve do dlaně a slinami si popatrlá obličej. Bydleli jsme na Žižkově až do mých 28 let, měli jsme jeden pokoj a kuchyň a přesto, když člověk přišel domů, byla tam pohoda, voněly buchty a když maminka vařila polívku, poznal jsem to už na chodníku.

Na rozdíl od jiných, já netoužím po žádných technických vymoženostech, nehoním se za každou novinkou. Lidé utrácejí peníze za věci, které já nepotřebuji. Potřebuji být v přírodě, jsem v přírodě šťastný a myslím si, že lidi k návratu k ní musí dospět. Zdá se mi, že současníci, a mladí zvláště, dneska žijí nějak divně.

Já nevydržím na jednom místě dlouho, táhne mě to k vodě, hlavně k moři, ale nechápu, že někdo může ležet na pláži déle, než uschne. Nesnáším nečinnost. Všude aspoň sbírám kamínky, minule jsem z Kanady vezl třináct kilo šutrů a musel jsem na letišti vysvětlovat, že nejde o nějaký kontraband.“

Herci Jiřímu Krampolovi se před několika málo léty upřímně smálo české a slovenské publikum v kanadském St. Jacobs i v Torontě. Na Den Čechů a Slováků jej pozval Masarykův ústav a krajané na „nedokonalé“ Krampolovy historky reagovali až překvapivě živě. Herec si obecnost a jeho dobře uchovávaný jazyk a vztah k někdejšímu domovu pochvaloval.

„Ale řeknu vám, vymýšlet každý den 56 minut srandy, to opravdu sranda není. Natočili jsme už 158 dílů (pořadu Nikdo není dokonalý – pozn. red.), máme smlouvu až do roku 2002 a budu-li schopen, budeme pokračovat. Hlavní starost je, aby se člověk neopakoval, někdy konstelace hostů vyjde, někdy ne. Vymýšlím to vlastně – až na anketní otázky – celé sám, navíc jsem tu od toho, abych do

věci zasahoval, hlídal aby - jak říkáme - nespadol řemen. Dva dny točíme ankety, pak se scházím s pozvanými hosty, dva dny točíme pořad, to je hrozná fuška. Lidí mají naivní představu, že si prostě s nějakými populárními kamarády sedneme a říkáme, co nás zrovna napadá. Tak to pochopitelně není. Pan Werich o tom krásně psal, jaká za jejich forbinami byla dlouhá, třeba roční namáhavá práce. Docílil, aby něco vypadalo spontánně a bezprostředně, to je nejobtížnější.

Například to, co předvádí Mr. Bean, je výsledkem třicetileté mravenčí práce. Každý gag, každý detail je dopodrobna vyplívaná a hlavně tisíckrát odehraná. Proč myslíte, že třeba Vlasta Burian po šedesáti sedmdesáti letech pořád ještě zabírá? Protože on to hrál nejdřív možná pětsetkrát v divadle a věděl, kde lidi reagují a tam, kde ne, scénu vyhodil. Použil pak jen třešničky na dortu a těm se dneska pořád ještě smějeme.

V tom našem pořadu bych chtěl postupně ustoupit jako do pozadí, nechat hlavně hosty vyprávět a já bych je jenom glosoval. A pokud mne ještě nějaká historka napadne, tak ji povím. Nemůže si ale nikdo myslet, že budu 350 hodin vyprávět neustále nové a nové historky. No, nebudu!“

S laskavým svolením autorky rozhovoru, paní Marty Bystrovové podle článku v Lidových novinách zpracovala J. Polanecká

